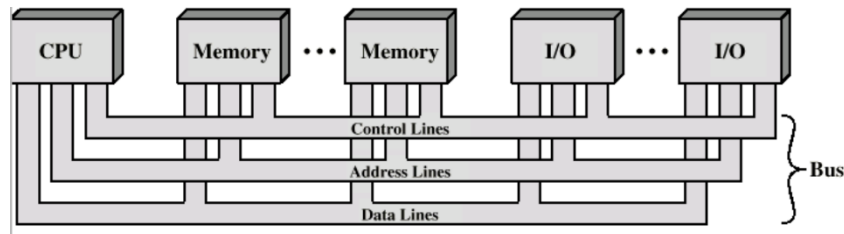

KONSTRUKČNÍ USPOŘÁDNÍ PC – TYPY A CHARAKTERISTIKA SBĚRNIC

- Pojem sběrnice, typy a charakteristika paralelních sběrnic
- Charakteristiky sběrnic ISA, PCI, AGP, PCI-X
 - Konektor, datová šířka, taktovací frekvence, přenosová rychlost
- Sběrnice PCI express
 - Princip fungování, datový pár, link, označení, kompatibilita
- Verze a charakteristiky PCI-express
 - Kódování, přenosové rychlosti, souvislost s chipset

Sběrnice

- Sběrnice je skupina signálových vodičů
- Slouží ke vzájemnému propojení CPU, OP a dalších zařízení (GPU, zvukovka, síťovka, řadič HDD)

Typy vodičů sběrnice

- Řídící
 - o Řízení komunikace
 - o CLK, CS, CE, MEM read/write
- Adresové
 - o Přenos adresy určitého zařízení (blok paměti)
 - o Šířka datové sběrnice je definována jako maximální velikost přenášené adresy
 - o A+, A-
- Datové
 - o Přenos dat
 - o Počet vodičů sběrnice určuje, kolik dat je sběrnice schopná přenést najednou v 1 taktu
 - o D+, D-

Rozdělení sběrnic

- Paralelní sběrnice – PCI, PCI-x, ISA
- Sériová sběrnice – USB, PCI-express
- Interní sběrnice – ISA, PCI
- Externí sběrnice – USB, FireWare

Základní parametry sběrnice

- Frekvence
 - o Maximální frekvence, se kterou může sběrnice pracovat
- Šířka sběrnice
 - o Dáno počtem vodičů, po kterých se data přenášejí
- Rychlost přenosu dat (propustnost)
 - o Množství přenesených dat za jednotku času
- Přístupová doba
 - o Střední doba čekání na uvolnění sběrnice

Systemová sběrnice – FSB

- Front Side Bus
- Nejrychlejší sběrnice celého PC
- Fyzická obousměrná datová sběrnice, která přenáší veškeré informace mezi CPU a severním můstkem

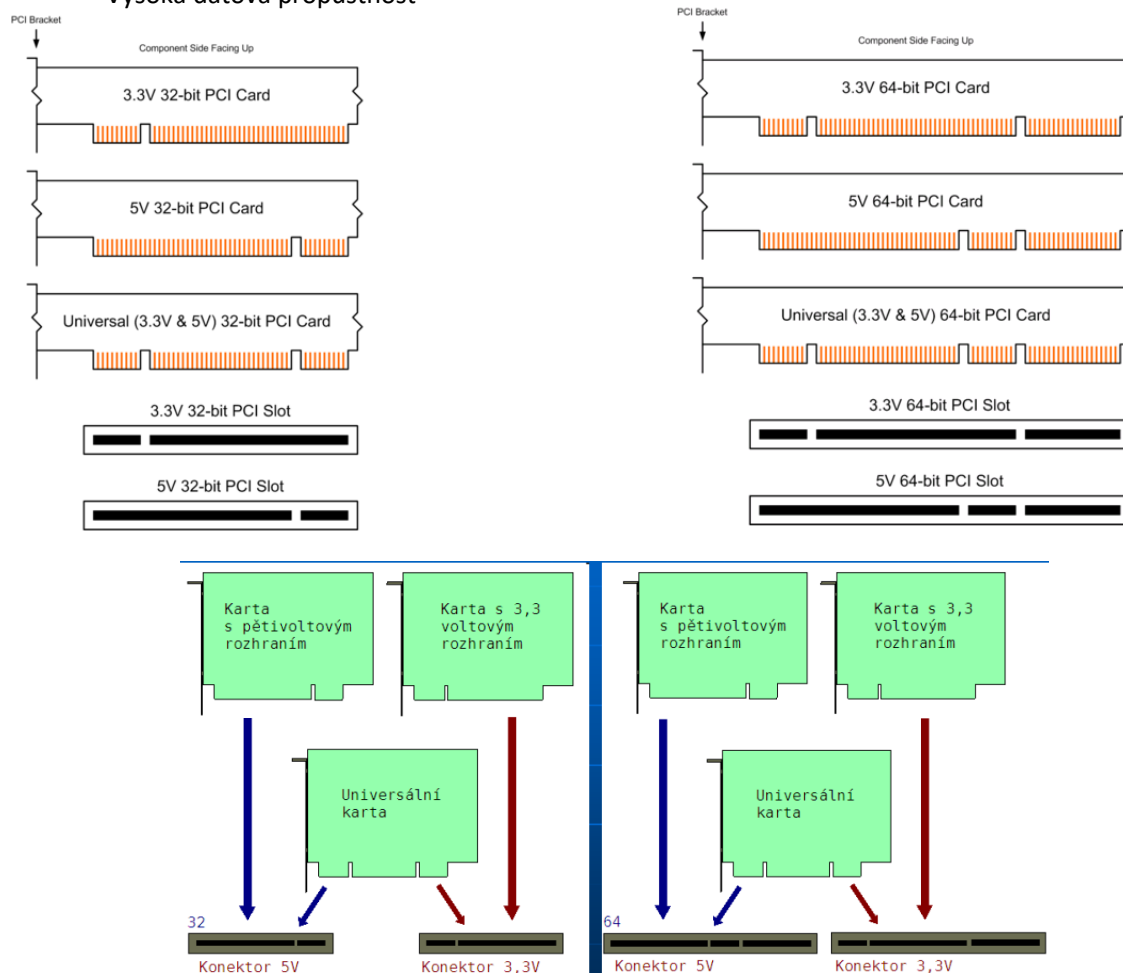
Charakteristika paralelních sběrnic

PCI

- Paralelní, half-duplexní sběrnice (přenos oběma směry, ale ne zároveň)
- Na rozdíl od ISA nemá adresní část oddělenou od datové
- Vodiče slouží pro přenos dat i adres, adresa se posílá na začátku každé transakce
- Podpora Plug & Play
- 32 bit adresní sběrnice
- Šířka přenosu 32 a 64 bit
- Frekvence 33 MHz a 66 MHz
- Přenosová rychlost (propustnost) 133 MB/s nebo 266 MB/s

PCI-X

- Sběrnice pro rozšiřující karty
- Náhrada za sběrnici PCI 2.3
- Ztrojnásobená šířka datové sběrnice (64 bit), vyšší maximální frekvence (133 MHz)
- Vysoká datová propustnost

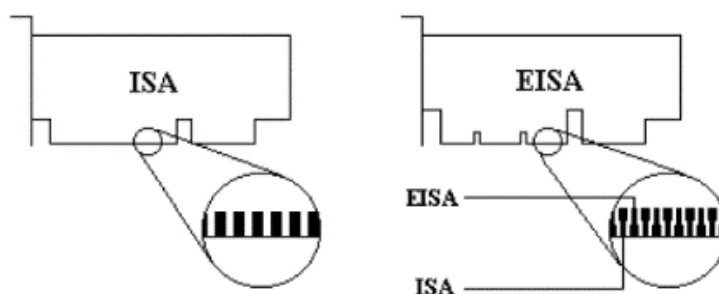
Typ sběrnice	PCI - 33		PCI - 66		PCI-X 66		PCI-X 133		PCI-X 266			PCI-X 533		
Počet datových bitů	32	64	32	64	32	64	32	64	16	32	64	16	32	64
Počet pinů	49	81	49	81	50	82	50	82	36	50	82	36	50	82
Přenosová rychlost MB/s	133	266	266	533	266	533	533	1066	533	1066	2133	1066	2133	4266
Napájecí napětí	5V, 3,3 V		5V, 3,3 V		3,3 V		3,3 V		1,5 V a 3,3 V			1,5 V a 3,3 V		

ISA

- Pomalá sběrnice z roku 1984
- Od ISA vznikla EISA
- 16 bit datová sběrnice
- 24 bit adresní sběrnice
- Šířka přenosu 8 a 16 bitové verze
- Frekvence 8 MHz
- Přenosová rychlost 8 MB/s

EISA

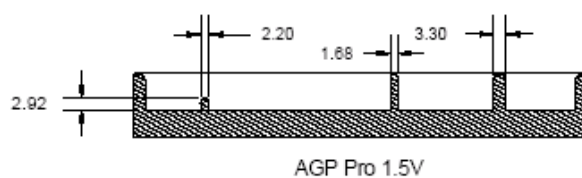
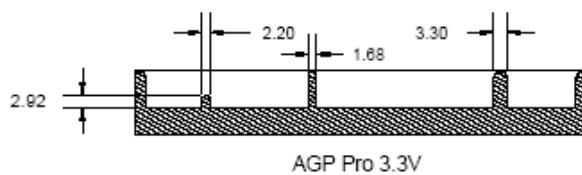
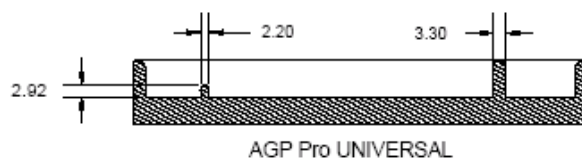
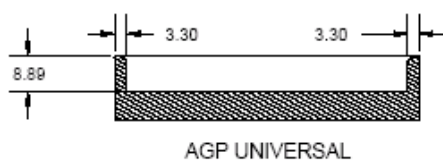
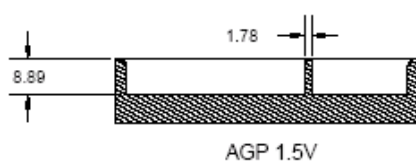
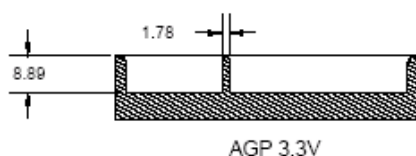
- Nástupce MCA
- EISA zachovává původní filozofii ISA, rozšiřuje ale počet datových a adresních linek
 - o Datová i adresní 32 bit
 - o Přenáší 8/16/32 bit adresu
- Je zpětně kompatibilní s ISA
- Synchronní sběrnice
- Frekvence 8 MHz s důvodu kompatibility
- Teoretická rychlost 33 MB / s
- 4 řádky kontaktů místo 2 (ISA)
- Má stejnou velikost jako ISA a stejné vývody (62 + 36) a má navíc ještě 59 vývodů umístěných mezi starými vývody ISA (při zasunutí do ISA sběrnice zůstanou nezapojeny)

AGP

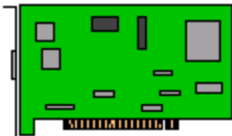
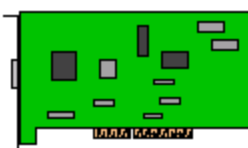
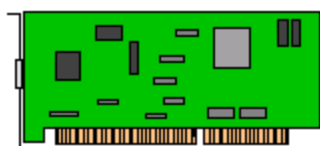
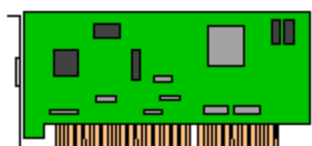
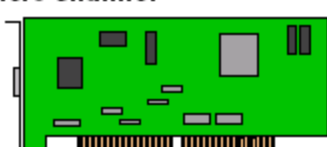
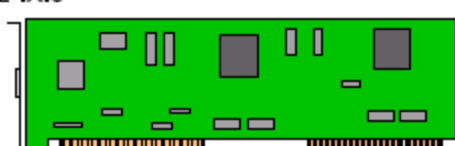
- Accelerated Graphics Port
- Určená výhradně pro připojení grafických karet (aby nezatěžovala ostatní sloty PCI)
- Vznikla úpravou sběrnice PCI, je rychlejší, má vyhrazený kanál mezi slotem a CPU
- Ve své podstatě se ani nejedná o sběrnici, nýbrž slot, protože do AGP lze připojit pouze jedno zařízení
- 32 bit
- 66 MHz / 133 MHz / 266 MHz
- Přenosová rychlost se liší podle verze (od 266 – 2133 MB/s)

Označení	Hodinová frekvence	Režim přenosu	Výsledná rychlost
AGP 1×	66 MHz	32 bitů za takt	266 MB.s-1
AGP 2×	66 MHz	2× 32 bitů za takt	533 MB.s-1
AGP 4×	66 MHz	4× 32 bitů za takt	1066 MB.s-1
AGP 8×	66 MHz	8× 32 bitů za takt	2133 MB.s-1

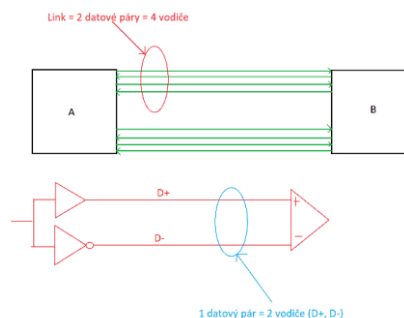
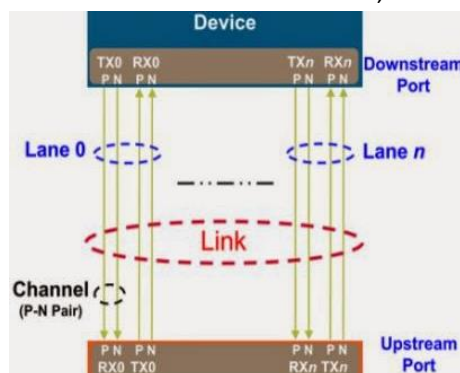
Grafické srovnání sběrnic

From Computer Desktop Encyclopedia
 © 2005 The Computer Language Co. Inc.

PARALLEL PC BUSES	Bandwidth	
	Bits	Speed
PCI	32 64	33MHz
AGP	32	66-533 MHz
ISA	8 16	8-10 MHz
EISA	32	8-10 MHz
Micro Channel	32	5-20 MHz
VL-bus	32	40MHz

PCI EXPRESS

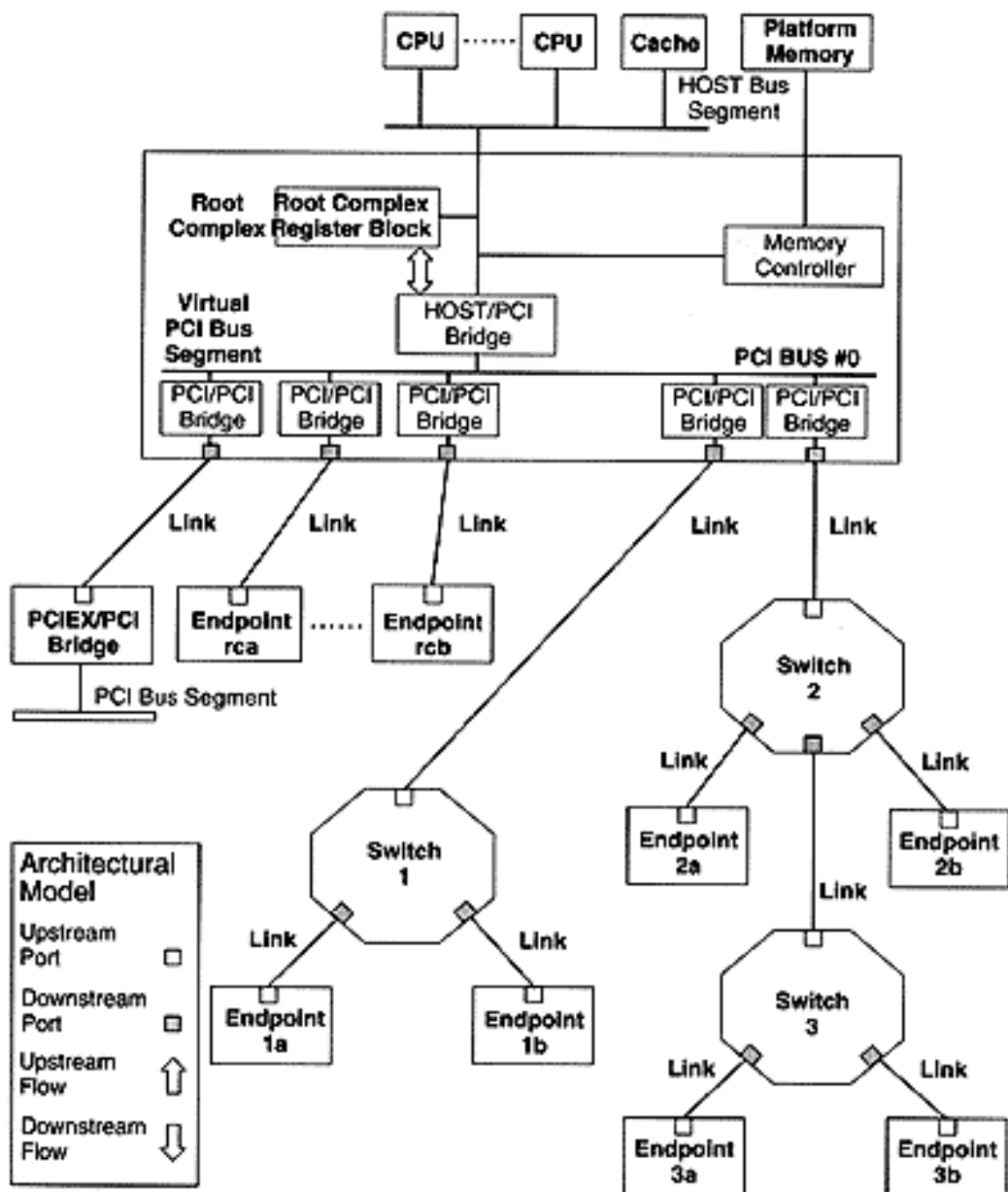
- Peripheral Component Interconnect Express
- Sériová (serio-paralelní) sběrnice
- Full duplex
- Základní modul sběrnice má jeden symetrický pár vodičů pro TX a druhý pro RX
- Existují 4 varianty (parametry pro PCI EXPRESS 1. x) :
 - o X1
 - Tunery
 - Propustnost 250 MB/s jedním směrem
 - o X4
 - Řadiče
 - Propustnost 1 GB/s jedním směrem
 - o X8
 - Grafické karty
 - Propustnost 2 GB/s jedním směrem
 - o X16
 - Grafické karty
 - Propustnost 4 GB/s jedním směrem
- o Propustnost výše uvedeným typů se u PCI Express 2.0 zdvojnásobila
- Princip přenosu, datový pár a lane
 - o Pro přenos používá dva páry vodičů
 - o Každý pár vodičů prování přenos jedním směrem s rychlostí 2,5 Gb/s (u verze 2.0 dvojnásobek)
 - o Všechny čtyři vodiče, které tvoří dva páry (1 pár tam, 1 pár zpět), se nazývají LANE
 - o Dva vodiče v každém směru tvoří uzavřenou proudovou smyčku, po kterých je možno přenášet data velmi vysokou rychlostí (nedojde k vyzařování signálu do okolí)
 - o Přenosová rychlost cca 250 MB/s v obou směrech
 - o Link tvoří datové páry (lane)
 - PCI x2 LINK znamená, že má dohromady 4 datové páry a 8 vodičů = 2 LANE

- o Číslo x1, x2,... v označení PCI express znamená link

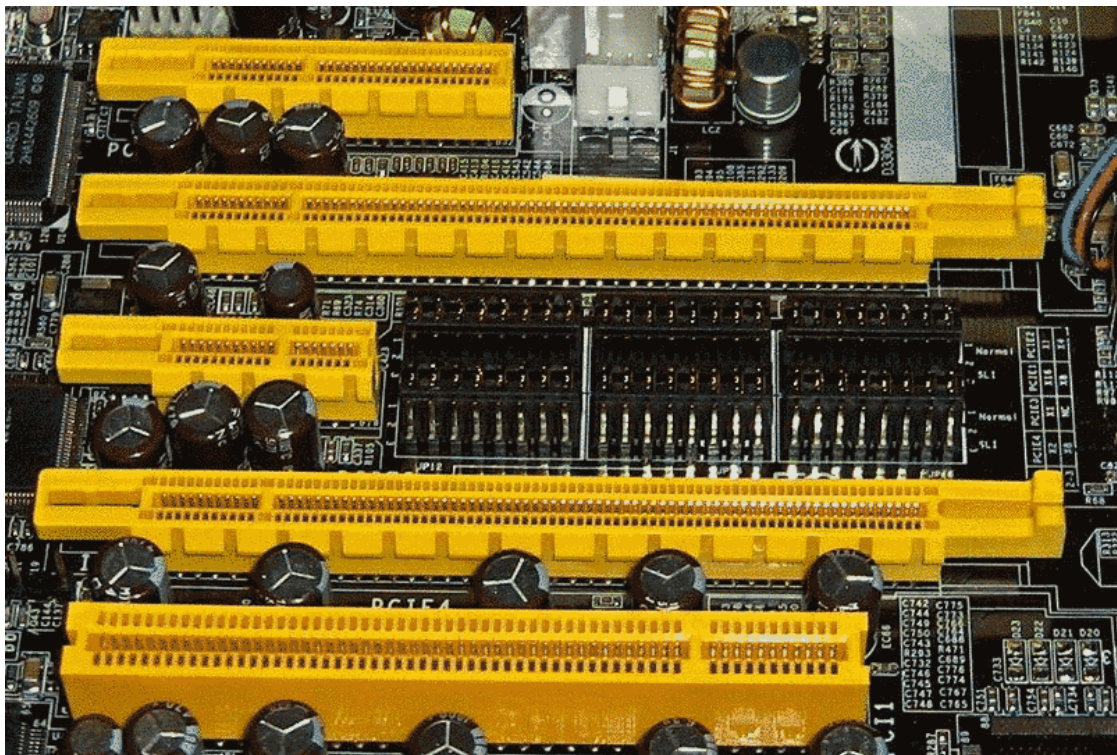
typ	propustnost
PCI Express x1	250 MB/s
PCI Express x2	500 MB/s
PCI Express x4	1000 MB/s
PCI Express x8	2000 MB/s
PCI Express x16	4000 MB/s
PCI Express x32	8000 MB/s

- Komunikace po PCI express
 - Není použita klasická sběrnice topologie, u které jednotlivé karty musí žádat o přístup na sběrnici a sdílet přenosové pásmo s ostatními zařízeními
 - Od všech konektorů vedou jednotlivé dráhy (lane) do přepínače (switch), který dokáže libovolné dvě dráhy propojit a vytvořit tak strukturu typu point-to-point
- Zařízení sběrnice PCI express
 - Root complex
 - Začátek sběrnice propojující sběrnice s mikroprocesorem a řadičem OP
 - Zajišťuje konfigurace celé sběrnice
 - Switch
 - Zajišťuje větvení a rozšiřování sběrnice PCI Express od Root complexu nebo switche k dalším zařízením
 - Bridge
 - Převod mezi PCI express a jiným typem sběrnice
 - Endpoint
 - Koncové zařízení, ke kterým proudí data

Kompatibilita PCI express

- PCI express 2.0 je zpětně kompatibilní s PCI e 1
- PCI express 2.1 není kompatibilní s PCI e 1, protože bylo změněno napájecí napětí
- PCI express 3 je zpětně kompatibilní s předešlými verzemi
- Karty určené do sběrnice PCI e x1 je možné zapojit do všech širších PCI expres sběrnic x2,x4,x8 i x16

Rozdíl mezi PCI, PCI-x, PCI expres

- PCI a PCI-x jsou paralelní sběrnice a pracují v half-duplexním módu
- PCI expres je sériová sběrnice a je fullduplexní
- PCI-X je pro rozšiřující karty